

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

28 квітня 2022 року

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол № 5 від 24 травня 2022 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (22-28.04.2022 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Симонович. Рівне: РДГУ, 2022. 90 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 27-28 квітня 2022 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 24 травня 2022 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

вихованців і залучення їх до народних традицій і культури. Одна з цілей вивчення технологій декоративно-прикладного мистецтва – гармонійний розвиток пізнавальної діяльності і художніх здібностей школярів, пробудження креативності. Окрім запропонованих підходів, доцільно виправданими засобами під час формування декоративно-ужиткових знань та вмінь, на нашу думку, повинні бути: інформаційні відомості про види декоративно-ужиткового мистецтва України, їх історію, національні особливості; народознавчі відомості; краєзнавчий музей; тематичні виставки; зустрічі з народними майстрами декоративно-ужиткового мистецтва; майстер-класи; конкурси; олімпіади; фестивали; спеціальна література і т. ін.

Список використаних джерел:

1. Букорос А. Сучасний дизайн: альтернативні освітні технології. *Матеріали науково-практичних конференцій студентів та молодих дослідників 2014– 2015 / Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука*. Київ, 2015. с. 15-18.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко та ін. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
3. Монахова Г.М. Формирование у школьников знаний и умений по художественной обработке изделий народного декоративно-прикладного искусства: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Москва, 1998. 184 с.

УДК: 373.5.015.31:745/749

Олександр Анатолійович Герасименко,
*канд. істор. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*
Олексій Дмитрович Івашик,
*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10. Середня освіта(Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ В УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НА ТРАДИЦІЯХ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. За різних політико-економічних трансформацій, які переживала Україна, коли змінювалися уявлення про світ і місце людини в ньому, як ніколи гостро постало питання

про роль естетизації життя людини та суспільства в цілому, інтеграцію української національної культури у світову, що загалом виражається в посиленні впливу прекрасного на різні аспекти життєдіяльності суспільства.

На сучасному етапі розвитку української культури та сучасних інформаційних технологій у вихованні дітей, актуальним є виховання в народних традиціях. Народне (декоративно-ужиткове) мистецтво нерозривно пов'язане з життям і побутом людства. Краса здавна вважалася могутнім засобом морального вдосконалення особистості. Головне завдання естетичного виховання полягає в тому, щоб засобами мистецтва прищепити людині високі норми і принципи моралі, прагнення до творчої діяльності, яка є засобом реалізації духовних потреб особистості. Розвиваючи культуру почуттів, поведінки, особистих інтересів, творчу працю, активну громадську діяльність, можна формувати всебічно-досконалу і розвинену людину. Для розв'язання цього завдання важливе значення має декоративно-ужиткове мистецтво [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Над проблемою формування естетичної культури в учнів та її складових працювали чимало науковців та педагогів, серед яких: Т. Аболина, А. Балхут, В. Григоренко, І. Данькова, О. Долинна, Н. Коваленко, О. Коваль, Д. Кучерюк, Н. Лайзеров, Т. Наговіцина, В. Нікіфоров, І. Савчук, О. Смірнова, Е. Федотовская, Т. Шпікалова та інші, які в основу змісту естетичного виховання вкладали історико-культурну народну спадщину. У кінці ХХ ст. академіком АПН України Д. Тхоржевським започатковано наукову школу з проблеми національного виховання учнів загальноосвітніх закладів навчання. Окремі педагогічні аспекти формування в учнів естетичних цінностей засобами декоративно-ужиткового мистецтва були розглянуті у дослідженнях Б. Тимківа, О. Лихолата, Л. Оршанського, В. Рака, Л. Савки, С. Чебаненка, С. Павх, М. Бойчука та ін.

Постановка завдання. Розкрити особливості методики розвитку естетичних смаків в учнів 10-11 класів в процесі вивчення технологій на традиціях декоративно-ужиткового мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Аналіз педагогічних джерел та досліджень науковців і вчителів напрямку технології показав, що система естетичного виховання, яка нині існує в українській освіті, потребує певного удосконалення. Фундаментом естетичного виховання учнів, не лише на уроках трудового навчання та заняттях з технологій, має стати національна художня спадщина, родинні та загальнонародні традиції, звичаї, обряди, скарги народнопісенної, поетичної та декоративно-ужиткової творчості, художні ремесла.

Визначили, що естетичне виховання – це один з напрямків педагогіки, головною метою якого навчити людину розуміти і цінувати прекрасне [3].

З'ясували, що естетичний смак – це внутрішнє відчуття, пов'язане з відчуттям задоволення від споглядання прекрасного і доставленої від нього радості. Інакше кажучи, радість від споглядання прекрасного образу трансформуються у свідомості суб'єкта в відчуття задоволення, формує його естетичний смак [5].

Виявили, що естетичні смаки учнів на заняттях з технологій формуються під впливом відчуття краси в процесі праці, які виникають в дитини тоді: коли бачить цінність праці для суспільства; коли зміст і характер праці відповідають її нахилам і здібностям; коли трудова діяльність відбувається в естетичних умовах; коли праця сама по собі цікава, складна, різноманітна; коли в дитини є певні трудові навички, необхідні для виконання певної трудової діяльності [1].

Отже: в формуванні естетичних смаків учнів в процесі трудової діяльності, в отриманні естетичного задоволення від праці багато залежить від виду праці, умов і інших факторів, але ще більше – від самих учнів, від їх вміння насолоджуватись працею, яке повинен розвивати викладач трудового навчання.

Окреслили (за В. Стрілько) ознаки естетичного смаку до яких відносять: естетичні знання, естетичні сприймання, естетичні потреби, естетичний ідеал, естетичні почуття, естетична творчість, емоційно-оціночне ставлення до прекрасного, естетична культура, естетичний інтерес.

Визначили, що провідною умовою для досягнення навчальних цілей є проектна діяльність учнів як практика особистісно-орієнтованого навчання, яка дозволяє учителю організувати навчання, що спрямоване на розв'язання учнями життєво і професійно значущого практичного завдання (справи). Така діяльність учнів обумовлює інтерактивну, навчально-дослідну та інші види діяльності, що відбуваються в руслі проектної, як провідної, та інших навчальних технологій (проблемного навчання, критичного мислення, технології комбінованого навчання та ін.) [4].

Для розвитку естетичного смаку з використанням методів проектування обираємо технологію оздоблення різьбленням виробів з деревини в учнів 10-х класів на заняттях з технології. Навчаючи учнів художній обробці деревини у техніці різьблення, як складової частини декоративно-ужиткового мистецтва та народних ремесел на заняттях з технології, ми формуємо в їх естетичні смаки, підвищуємо зацікавленість до народної культури, надаємо можливість розвинути спеціальні художні уміння та навички [1].

У своїй методиці на заняттях з технології навчання будемо розвивати у школярів відчуття форми, вміння гармонійно поєднувати кольори, оцінювати композицію, гармонію, симетрію де закон єдності і краси простежується в їх органічному поєднанні. Під час практичних робіт у процесі вивчення тем про

методи проектування залучатимемо учнів до оцінювання виробів, що спонукатиме їх не лише до самокритики, критики, а й вчитиме всебічно розкривати естетичність даного виробу і виявляти власні естетичні смаки.

Також, естетичні смаки учнів на заняттях з технології формуватимуться під впливом відчуття краси в процесі праці, які виникають у дитини тоді, коли вона бачить цінність праці для суспільства; коли зміст і характер праці відповідають її нахилам і здібностям; коли трудова діяльність відбувається в естетичних умовах; коли праця сама по собі цікава та творча; коли в дитини є певні трудові навички, необхідні для виконання відповідної декоративно-ужиткової та проєктної трудової діяльності.

Також було використано систему різних типів уроків: теоретичного, практичного та нестандартного. Нестандартний урок поданий у формі організації виставкової діяльності за власною структурою.

Метою виставки творчих робіт є відображення становлення майстерності учнів у процесі навчання. Дослідження показали, що вона сприяє виробленню у дітей як певних умінь та навичок, так і формуванню естетичної культури, а відповідно й естетичного смаку.

Виставка на тематику «Весна» є органічним продовженням і далшим розвитком тієї навчально-виховної роботи, яка проводиться на заняттях з технології. Вона не дублює її ані за змістом, ані за формою та методами і ґрунтується на інтересі дітей до декоративно-прикладного мистецтва, що становить її педагогічну цінність; сприяє поглибленню інтересу учнів школи до культурних та творчих надбань попередніх поколінь і бажанню розвивати та збагачувати їх.

Під час теоретичного заняття на етапі подання нових знань вчитель розповідає про значення виставкової діяльності і акцентує увагу на тому, що у будь-якому виді мистецтва композиційне майстерність є основою творчого процесу, де єдність форми художнього твору обумовлено його змістом. Це відноситься і до виставок, як цілісному організму художньої творчості.

Отримані учнями уявлення про загальні закономірності організації просторового середовища, засобах і властивостях композиції, кольорознавства, виховних можливостей і психолого-педагогічних аспектах діяльності дають можливість ефективно організувати роботу учнів з оформлення шкільних виставок і інтер'єрів.

Важливо звернути увагу на засоби і способи розміщення дитячих робіт, які організовують простір інтер'єру в цілому. Також слід зацентувати увагу на використанні методів фантазування та комбінаторики у процесі створення експозиції виставки.

Під час практичного заняття необхідно створити сприятливі умови для художньо-творчої групової діяльності учнів, завдяки різноманітності видів декоративно-оформлювального мистецтва і художніх технік. А це прекрасна можливість морального, естетичного та художнього виховання дітей.

Методика проведення заняття поетапно.

Під час організаційного моменту ми використовуємо розповідь та розповідаємо зміст заняття.

Під час мотивації навчально-трудої діяльності застосуємо презентацію «Виставки».

Упродовж вивчення нового матеріалу ми застосуємо наступні методи: наочність, розповідь, демонстрація, бесіда. У процесі демонстрації застосуємо презентацію «Виставки».

Під час закріплення нового матеріалу застосуємо фронтальний метод опитування.

Під час практичного заняття після організаційного етапу проводжу учням вступний інструктаж після якого учні виконують практичну роботу, а саме усі разом оформлюють експозицію виставки у процесі якої застосовують методи фантазування, комбінаторики та мозкового штурму. По завершенні оформлення виставки учні проводять експертні оцінювання виробів за допомогою попередньо розробленого оціночного листа.

На етапі підведення підсумків методом розповіді оголошую результати вивчення технології, аналізую та пояснюю недоліки у роботах учнів. Розповідаю з якими новими поняттями та практичними технологіями ознайомились учні.

Обґрунтовано, що під час проведення заняття на тему «Виставка» особливо створюються сприятливі умови для художньо-творчої групової діяльності учнів, завдяки різноманітності видів декоративно-оформлювального мистецтва і художніх технік. А це прекрасна можливість морального, естетичного та художнього виховання дітей.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, естетичний смак є одним з внутрішніх регуляторів, що направляють діяльність особистості в соціально позитивне русло і грає важливу роль в розвитку інноваційних художніх технологій. Хоча б тому, що найважливішими критеріями вибору виробів для споживача стають не тільки функціональні, ергономічні та інші вимоги, але також і естетичні характеристики, що представляє якість продукту і його конкурентоспроможність.

Проведене нами дослідження, звісно, не розв'язує всіх проблем, пов'язаних із формуванням естетичних смаків учнів. Тому подальшого розвитку заслуговують такі напрями: пошук шляхів підвищення значущості естетичного виховання учнівської і студентської молоді в націокультурному середовищі; запобігання негативним впливам соціуму в умовах навчально-виховного процесу закладів освіти; здійснення науково-методичного супроводу модернізації систем естетичного і трудового виховання засобами декоративно-ужиткового мистецтва; формування смакових установок учнівської молоді в інших формах і видах художньо-естетичної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Блахут А. Роль эстетического воспитания в развитии творческих способностей личности: автореф. дисс. ... канд. философ, наук. Киев, 1984. 21 с.
2. Естетика: словник / [уклад.: Г.Г.Гуріна; Харк. держ. акад. культури]. Харків, 2005. 91 с.
3. Постанова Колегії МОН України, Президії АПН України № 12/5-2 від 22.11.01 року «Про Концепцію загальної середньої освіти» URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/2712/
4. Раренко Л. Методичні рекомендації щодо викладання трудового навчання (технології) та креслення у 2019/2020 навчальному році URL: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykkladannya-trudovogo-navchannya-tehnologiyi-ta-kreslennya-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>
5. Родзинський Д.Л. Філософія в питаннях і відповідях. М.осква: МПСИ, 2009. 456 с.

УДК: 377(001):338.488.2

*Надія Василівна Дунак,
канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

**АНАЛІЗ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
У СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ**

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Для підвищення якості вітчизняної освіти у сфері туризму і готельно-ресторанного обслуговування, необхідно проаналізувати, порівняти і зіставити тенденції розвитку світового туризму, досвід передових зарубіжних країн в навчально-освітньому процесі, який перебуває у стані постійного пошуку шляхів вдосконалення підготовки кадрів для сфери гостинності.

Для вдосконалення існуючих програм підготовки фахівців, у коледжах і ВНЗ України, необхідно провести спеціальний аналіз світових тенденцій розвитку професійної освіти в сфері туризму і готельно-ресторанного обслуговування, виявити основні моделі навчання фахівців з метою можливого застосування у вітчизняній системі освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Кількість наукових доробок у галузі професійної освіти в готельному господарстві настільки незначна, що ми можемо говорити лише

ЗМІСТ

Васильчук Н.В., Солодкий І.П., Івашко П.Г. Застосування модуля САПР АРМ FEM для розрахунку якості токарної обробки.	3
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Проектування і дизайн об'єктів готельно-ресторанного господарства» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	8
Герасименко О.А., Данилюк І.А. Методика формування декоративно-ужиткових знань та вмінь в учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	12
Герасименко О.А., Іващик О.Д. Розвиток естетичних смаків в учнів 10-11 класів в процесі вивчення технологій на традиціях декоративно-ужиткового мистецтва.	17
Дупак Н.В. Аналіз світових тенденцій розвитку професійної освіти у сфері готельно-ресторанного обслуговування.	22
Івашко О.Г. Проведення занять з комп'ютерної графіки студентам інженерно-технічних спеціальностей в умовах дистанційного навчання.	28
Козяр М.М. Інформаційно-цифрові технології у графічній підготовці фахівця галузевого машинобудування.	31
Кулінка Ю.С., Хараджян Н.А. Упровадження елементів робототехніки в зміст курсу «Технології».	35
Лісова С.В. Компетентнісний підхід до професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи.	39
Мойсеєць К.В. Використання STEAM-проектів при підготовці вчителів трудового навчання та технологій.	45
Павленко В.В., Бірук Н.П. Формування пізнавального інтересу учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	49
Саванчук О.А. Формування професійної компетентності вчителя трудового навчання в контексті сучасної освіти.	55
Симонович Н.В. Матеріалознавство у системі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	59
Поліщук Н.В., Білковська А.В. Особистісно орієнтований підхід у процесі підготовки майбутнього фахівця.	63
Фещук Ю.В., Боюка Ю.І. Теоретичні основи формування технічного мислення в учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	69
Фещук Ю.В., Васьковець О.І. Теоретичні основи формування математичної компетентності в учнів 10-11 класів на заняттях технологій засобами сучасної наочності.	72
Шурин О.І. Актуальні питання професійного навчання в умовах воєнного стану.	76
Шурин О.І., Климчук К.Ю. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання.	79
Шурин О.І., Нікитюк Н.В. Творчі здібності учнів 10-11-х класів та їх формування у процесі вивчення предмету «Технології».	84
Відомості про авторів.	88